

Controale fiscale: Ariile majore de interes au ramas în general aceleași, însa abordarile ANAF au devenit inovative și mai complexe. Câteva avertizari pentru contribuabili

Controalele fiscale s-au cvasigeneralizat și diversificat, chiar dacă ariile majore de interes ale acestora au rămas în general aceleași ca în anii trecuți, abordarile ANAF au devenit mai inovative și mai complexe cu alte implicații pentru contribuabili. Aceste subiecte au fost discutate în cadrul Conferinței anuale de Taxe PwC România, în care au fost prezentate cele mai relevante zece arii preconizate de specialiștii noștri ca fiind de interes pentru controalele derulate de ANAF în anul 2024.

Puteți urmări integral conferința aici: https://www.youtube.com/watch?v=zD8pDOil_Nk

Digitalizarea a devenit mai degrabă un pretext pentru adoptarea unor măsuri care încalca drepturile contribuabilului

Dan Dascalu, Partener D&B David și Baias: Controalele fiscale derulate de ANAF s-au cvasigeneralizat și diversificat, verificările documentare (derulate după o procedură sumară) alăturându-se inspecțiilor fiscale. Citând statisticile ANAF, observăm că se menționează 87.000 de acțiuni de control fiscal cu rezultate de încasări bugetare suplimentare anul trecut de 11 miliarde de lei, dintre care 33.000 au fost derulate de către Antifrauda, cu încasări de șase miliarde de lei.

Am putea spune că a avut loc o scădere a interacțiunii și comunicării ANAF cu contribuabilul. Multe acțiuni s-au derulat într-adevăr de la distanță, iar din păcate, ceea ce noi ne-am fi dorit să fie în folosul contribuabililor, de foarte multe ori s-a dovedit în dezavantajul acestuia, anume că digitalizarea a devenit mai degrabă un paravan și un pretext, pentru adoptarea unor măsuri care încalca drepturile contribuabilului, prin limitarea la minim a accesului la informații și a dreptului la apărare.

Inspecțiile de prețuri de transfer sunt din ce în ce mai mult legate de substanța tranzacțiilor, abordarile ANAF diversificându-se

Monica Todose, Director PwC România: În zona inspecțiilor de prețuri de transfer am constatat ca discuțiile cu inspectorii ANAF sunt din ce în ce mai mult legate de substanța tranzacțiilor. Dacă nu convingem Fiscul ca tranzacțiile intragrup pe care le derulam au substanța economică, consecința directă este reîncadrarea acestora. Am întâlnit destul de multe situații de reîncadrare în ultima perioadă, însă mă voi referi doar la două dintre ele. Prima situație de reîncadrare vizează împrumuturile intragrup și aici avem un element de noutate pentru că Fiscul analizează împrumuturile pornind de la prevederile Ghidului OCDE (versiunea 2022) inclusiv retroactiv (pentru perioade anterioare anului 2022). În măsura în care fiscul nu se convinge că împrumutul respectiv ar fi fost acordat în cuantumul respectiv de către o entitate financiară independentă, acesta poate proceda la reîncadrarea împrumutului, chiar trecând peste argumentele economice solide prezentate de contribuabil. Practic acesta este doar parțial recunoscut ca având natura de împrumut.

A doua situație de reîncadrare este analiza de conduită a părților participante la tranzacție. Astfel, autoritățile fiscale solicită evidențe suplimentare pentru a documenta conduită părților la tranzacție. Dacă aceste evidențe nu susțin prevederile contractuale sau informațiile detaliate în dosarul prețurilor de transfer, fiscul poate reîncadra profilul funcțional. Dacă evidențele din mai multe surse nu se suprapun și diferă și de prevederile contractuale, fiscul va pune în discuție ce prevalează pentru stabilirea profitabilității, conduită părților sau prevederile contractuale (dacă acestea există).

Subiectul nu este nou, am mai menționat și cu alte ocazii aceste tendințe practice ale fiscului, însă în viitorul apropiat vom avea și prevederi legale care vor legitima dreptul inspectorilor fiscali de a verifica conduită părților la tranzacția intragrup. Începând cu 2026 urmează să fie transpusă o nouă directivă europeană, ce vizează prețurile de transfer care, pe lângă alte prevederi, conține un articol special dedicat, ce va fi cel mai probabil preluat ca atare în Codul fiscal, care obligă inspectorii fiscali să realizeze analize de conduită a părților la tranzacția intragrup. Practic, vom avea legislație fiscală locală pe zona de analiză a conduitei părților la tranzacție, legislație opozabilă pentru grupurile multinaționale și inspectorii ANAF din România.

Speța sediului fix din perspectiva TVA - ANAF cere de regulă sume suplimentare de la societățile din România, nu de la societățile nerezidente

Adina Vizoli, Director PwC România: Constatările privind existența sediului fix au început în urma cu câțiva ani în domeniul farmaceutic, au continuat la nivelul procesatorilor, iar în ultima perioadă s-au extins la mai multe domenii de activitate: distribuție, energie și chiar jocurile de noroc. Care e miza autorității fiscale? Cum se adună banii din această constatare? Ei bine, se adună banii de la societățile din România, nu de la societățile nerezidente cărora li se generează acest sediu fix din perspectiva de TVA. Pentru servicii pentru care în mod normal se emite factura fără TVA, ANAF spune să se colecteze TVA. Efectul este însă unul temporar, pentru că, dacă o societate românească va colecta acest TVA, poate să fie un TVA recuperabil la nivelul nerezidentului, caruia i s-a generat acel sediu fix. Doar că de cele mai multe ori sunt întârzieri în recunoașterea efectului de recuperare, afectând astfel contribuabilii implicați.

Nu doar ANAF s-a gândit să facă banii din speța de sediu fix, ci și organele fiscale din alte state cum ar fi Polonia sau Belgia., astfel încât avem cazuri recent judecate sau în curs de judecată la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, inclusiv pentru întrebări transmise din România. Pentru a preveni posibile consecințe negative, este necesară o analiză a modelului operațional, în special dacă sunteți un operator cu funcții limitate, să analizați atent implicarea resurselor umane proprii în activități care au legătură cu operațiunile derulate de nerezident și modul de formulare din fișele de post sau procurile pe care le-ați primit de la nerezident.

Sediul fix vine de cele mai multe ori la pachet cu sediul permanent - un subiect din ce în ce mai prezent și cu perspective de extindere

Daca hotărârile Curții de Justiție a Uniunii Europene vor conduce în cele din urma la invalidarea constatarilor ANAF cu privire la sediul fix, este de așteptat ca apetitul pentru sediu permanent sa continue sa existe și chiar sa creasca..

Tiberiu Panfiloiu, Director PwC România: Observam deja de ani de zile ca inspecțiile privind sediul fix abordeaza concomitent și noțiunea de sediu permanent, deși aparent avem definiții diferite. De ce se întâmpla acest lucru? Pentru ca, în esența, cele doua concepte se întrepatrund. Știm cu toții ca menținerea unui loc fix de activitate în România nu ar genera un sediu permanent daca acel loc fix desfașoara o activitate cu caracter preparatoriu sau auxiliar. Comentariile Convenției Model OCDE spun ca în momentul în care vorbim de o activitate cu caracter preparatoriu sau auxiliar ar trebui sa avem în mod normal resurse relativ limitate în termeni de angajați și de active. În momentul în care vorbim de resurse extinse (condiție pentru sediu fix), automat e mai greu de susținut ca acea activitate are un caracter auxiliar și ajungem la discuția despre sediu permanent.

Ne confruntam în continuare cu o abordare destul de formalista și agresiva din partea ANAF în ceea ce privește serviciile de management și consultanța, inclusiv din perspectiva TVA.

Tiberiu Panfiloiu, Director PwC România: De asemenea, în continuare ne confruntam cu o abordare destul de formalista și agresiva din partea organelor de control în ceea ce privește serviciile intra-grup și o prima tema în acest sens ar fi contestarea suficienței și relevanței documentației justificative pusa la dispoziție. Analiza, desigur, impune și o doza de subiectivitate și pare totuși ca orice am pune la dispoziție, tot nu este suficient. Din fericire, practica instanțelor și inclusiv a Înaltei Curți, la care am contribuit și noi prin practica noastra de litigii, ne ajuta foarte mult în acest sens și condamna de multe ori intervenția autoritaților. Însa aceasta tema a nivelului de documentație trebuie în continuare tratata cu maxima atenție și documentația trebuie obținuta în mod sistematic și proactiv.

Am observat, de asemenea, ca deductibilitatea nu este singura miza și ANAF a procedat inclusiv la consecințe din perspectiva impozitului pe veniturile nerezidenților prin considerarea serviciilor primite drept artificiale sau prin negarea calitații de beneficiar efectiv al prestatorului de servicii, în cazul în care acesta contracta parte din servicii și le refactura local, nefiind astfel aplicabila Convenția de Evitare a Dublei Impuneri.

Adina Vizoli, Director PwC România: Constatari aproape similare se regasesc și pentru a justifica negarea dreptului de deducere TVA pentru serviciile intragrup, inclusiv când este incident mecanismul taxarii inverse. Se invoca în continuare aspecte de necesitate și oportunitate care nu își gasesc corespondent în prevederile TVA, precum și considerent ca nu s-ar face în mod suficient de precis și detaliat dovada prestarii serviciilor în beneficiul societății românești, înlăturându-se dreptul de deducere, pastrându-se totuși TVA de colectat prin ignorarea principiului neutralității TVA. Daca aceste aspecte au fost soluționate în mod favorabil în jurisprudența naționala în care alaturi de avocații D&B David și Baias suntem implicați, speram ca o hotărâre a CJUE ce urmeaza a fi pronunțata într-o cauza a unei companii din România reprezentata de aceștia va clarifica definitiv aceasta chestiune și va fi abandonata astfel de catre ANAF.